

Taaskohtumised Osula kalmistul

Taaskohtumised Osula kalmistul

*Püha, püha, üks kalmekoht,
Maarjamaa kaguserva pääl.
Sääl me hõimlaste puhkepaik,
kurbade mälestuste maa.*

Käesolev vihik on mõeldud nõ oma küla/valla rahvale, kelle sugulased, lähedased või hõimlased on maetud Osula kalmistule. Siia on maetud palju tuntud inimesi, kellel on seos kogu Eesti, kuid ennekõike kohaliku lähiminevikuga. See on lugu meist iseendist. Tõdeme: ajalooline kohamälu kinnistab meie püsijäämist, jätkukestust. Uuringus toodud inimeste valik on subjektiivne, kuid ennekõike järgitakse üksikisikute rolli ajaloosündmustes. Alljärgnev on kodu-uuri ja nägemus. Koostaja: Vambola Raudsepp.

Saateks

Osula kalmistu rajamise üheks põhjuseks võis olla Urvaste kalmistu kaugus Sõmerpalu mõisapiirkonnast. Inimestel oli väga raske oma lahkunuid Urvastesse hobusega viia. Selleks kulus kogu päev ja ka hobused väsisid. Sõmerpalu mõisa omanik Aleksander von Möller tuli vastu kohalikule rahvale ja kinkis 1883ndal aastal Prassipallu maa kalmistu rajamiseks. Kingitud maa suuruseks oli 10 vakamaad, mis praeguses suuruses oleks 3,7 ha. Praeguste kaartide järgi on Osula kalmistu suuruseks 6,97 ha, millest platsidega kaetud ala on umbes 2,3 ha. Kalmistut on kutsutud ka Prassipalu kalmistuks, Sõmerpalu kalmistuks, kuid ametlik nimetus on Osula kalmistu.

Legend kõneleb, et Urvaste koguduse õpetaja Carl Gustav Stein olnud esialgu uue kalmistu rajamise vastu, polevat lubanud tulla seda õnnistamagi. Siis lasknud Möller meestel öelda, et kui tema ei tule, kutsutakse teine. Lubanud siis tulla, kui piiskopilt loa saab, ja nii õnnistati surnuaed alles lume tulekul.

Kalmistul asub kabel, millel kellatorni osa on ehitatud puidust. Kellapuule on raiutud aastaarv 1884. Kell on valmistatud 1923ndal aastal (kellal on tekst B.V.G. 1923). Vana kantsel, kust õpetaja kalmistupühal kõneles, asus praegusest kabelist kellatorni poole umbes 10 meetrit tee ääres. Praeguse kantsli rajamisega tegeles Urvaste koguduse kirikuvanem Peeter Animägi, ehitajaks oli Meinhard Leius. Aastatel, mil kantslit polnud, pidas õpetaja kalmistupüha kalmistu keskel risttee äärel asetatud puldist. Too pult sai 2013ndal aastal viidud Kraavi kalmistule, mida kasutatakse tänaseni. Omavalitsuse halduses olevale kalmistule on rajatud veesüsteem 2020ndal aastal ja 2021ndal aastal toodi kabelisse elekter maakaabliga. Ülevabariigilise kalmistuportaaliga Haudi liitus kalmistu Urvaste kihelkonnas esimesena ja selleks tegi ära suure töö kalmistuvaht Aigar Alaniit, kelle ema Liidia Sulg oli olnud samuti Osula kalmistuvaht. Kalmistu omapäraks on Võhandu jõe org, mis on päris järsk ning mille jalamile on ehitatud kalmistuvärvad, sarnased Urvastega. Lahkunuid kanti käsitsi alt üles kalmistule kuni 1990ndate lõpuaastateni, mil valmis tee ja parkla kalmistu lõunaküljel. Lõpuks tänusõnad Regina Hildegard Lau'le Heimtali kirikuelu taastamise eest.

Osula kalmistul peetakse kalmistupüha igal aastal kaks korda, juunis ja augustis. Osula puhkpilliorkester tegutses, kuni nende juhi Helmut Kostabi lahkumiseni. Praegu saadab kalmistupüha muusikaga Antsla puhkpilliorkester Peeter Iheri juhatusel.

EELK Urvaste koguduse õpetaja.

Väljaannet toetasid: Kalmer Puusepp, Aivar Rosenberg, Aigar Alaniit, Ellen Võpsu, Tiina Sõgel, Indrek Võpsu, Vallo Võpsu, Liivia Raudsepp, Marve Degis, Üllar Salumets, Priit Raudsepp ja Vambola Raudsepp.

Eesti Vabariigi loomise ja arengu eest.

A. Eesti eest võidelnud.

a. Eesti Vabadusristi kavalerid.

- **Julius Horn** (18.01.1886-15.11.1956), VR II/3. Kv 8, 777.
- **Richard Potter** (17.04.1894-13.04.1924), VR II/3. Kv 7, 609 A.
- **Oskar Kongo** (18.12.1885-02.11.1946), VR II/3. Kv 3, 300.

Julius Horn

Richard Potter

Oskar Kongo

b. Vabadussõjas langenud.

- **August Pihooja** (12.07.1885-06.04.1919). Kv 4, 400.
- **Oskar Saarik** (09.06.1900-12.07.1919). Kv 3, 227.
- **August Matteus** (12.02.1882-06.05.1919). Kv 8, 706.
- **August Kala (Kalla)** (23.08.1896-01.05.1919). Kv 7, 659.
- **Auleid Simmul** (15.03.1902-16.05.1919). Kv 2, 164.

c. Langenud vabadusvõitlejad-metsavennad.

- **Erna Tatrik** (18.11.1916-01.04.1946). Kv 9, 892.
- **Kalju Tiits** (28.06.1925-01.04.1946). Kv 9, 892.
- **Aksel Pallav** (06.09.1923-01.04.1946). Kv 9, 892.
- **Karl Heerik** (03.10.1921-01.04.1946). Kv 9, 892.
- **Osvald Tatrik** (15.10.1912-01.04.1946). Kv 9, 892.
- **Marta Määrts** (08.04.1898-01.04.1946). Kv 9, 892.
- **Liina Sillamaa** (10.06.1875-01.04.1946). Kv 9, 892.
- **Avo Pruus** (...- 01.04.1946). Kv 9, 892.

- **Viktor Lukk** (25.10.1925-28.12.1945). Kv 1, 54. Soome sõjaväes (1943, kapral). Hauka grupi liige. Omakaitse ülem. Langes metsavennana NKVD käe läbi Nursi punkris, Võrumaal.
- **Vambola Lukk** (09.12.1926-28.12.1945). Kv 1, 54. Langes metsavennana NKVD käe läbi Nursi punkris, Võrumaal.
- **Robert Heeska** (23.12.1912-...). Suurtalunik. Metsavend. Arreteeriti 26.11.1956, mõisteti 15+5. Hukkus tõenäoliselt Venemaa vangilaagris.

Marta Määrits

Liina Sillamaa

Robert Heeska

d. Eesti eest lahingutes.

Albert Anton Simm (25.02.1896-23.08.1985). Oli Vabadussõjas (1918-1920), Saksa armees Eesti eest (1942-1944), vangis Venemaal (1944-1954). Kõrgharidusega loomaarst. Viimased eluaastad töötas Sõmerpalus. Kv 7, 590.

Albert Anton Simm

August-Richard Piho (13.08.1905-10.12.1944). Langes Idarindel Eesti eest. Kv 8, 786.

Karl Piho (18.04.1920-...1944). Langes Idarindel Eesti eest. Kv 8, 786.

Heino Veski (18.03.1928-15.07.1983). Võru koolipoiss.

Vastupanuvõitleja. Kv 8, 786.

Helmut Veske (Veski) (29.10.1914-22.03.1944). Langes lahingus.

Kv 2, 200.

B. Eesti arengu ja jätkusuutlikkuse eest.

a. Teadlased, kultuuritegelased ja sportlased.

Evald Maltenek (09.02.1887-31.03.1938). Kv 7, 645.

Sündinud Tsoorus, Võrumaal. Tehnoloogiainsener ja soojus-
tehnikateadlane. Lõpetas Riia Polütehnilise Instituudi (1911) ja töötas
Tallinnas Linna Elektriijaama juhatajana. Oli Tallinna Tehnikumi asutajaid
ja ka sealne õppejõud. Alates aastast 1936 Tallinna Tehnikainstituudi
prorektor ja professor. Samale hauaplatsile on maetud tema ema
Rosalie ja isa Karl.

Elisabeth Eisen (Kaitsa) (11.08.1894-09.11.1921). Kv 8, 751.

Sündinud Osulas, Võrumaal. Vanemuise teatri primadonna. Väga
lootustandev isiksus. Abikaasaks Gustav Eisen. Nende poeg Olaf Eisen
oli keemik, Eesti Teaduste Akadeemia akadeemik. Elisabeth suri
parimas loome-eas väga noorelt, tuberkuloosi, so vaid 27 aastaselt.

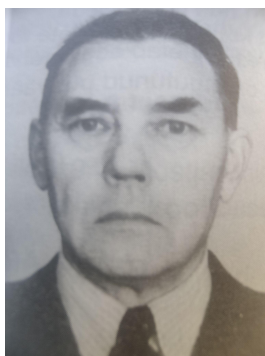
Rihhard Iher (01.04.1910-03.08.1980). Kv 4, 394.

Sündinud Kivi talus, Osulas, Võrumaal. Lõpetas Võru Poeglaste Gümnaasiumi, mille järel asus tööle Vana-Antsla valla Peetri kooli õpetajana. Aastatel 1939-1944 oli keele, käsitöö ja laulmise õpetaja Sõmerpalu 6-kl. Algkoolis. Juhatas kooli orkestrit ja segakoori. Okupatsiooniaastatel töötas *Võrumaa Teataja* toimetajana. Pärast tema surma ilmus trükis luulekogu *Kassimärss, Havvakivi* ja raamat *Kaheksa kellalööki*.

Ilmar Eisen (27.03.1922-03.08.1962). Kv 3, 266.

Sündinud Tati talus, Sõmerpalu vallas, Võrumaal talupidaja pojana. Õppis Sõmerpalu 6-kl. Algkoolis ja Väimela Põllumajanduskoolis. Seejärel õppis Tallinnas Kultuuritehnika Maaparanduse Tehnikumis ning Tartu Riiklikus Ülikoolis põllumajandusteaduskonnas agronoomiat. Peale ülikooli lõpetamist töötas Tartumaal agronoomina, kuid 1950ndal aastal asus tööle Eesti Teaduste Akadeemia Maaparanduse ja Sookultuuri Teadusliku Uurimise Instituuti. 1955ndal aastal valmis väitekirja, mille eduka kaitsmise korral sai ta põllumajandusteaduste kandidaadi kraadi. Tema sulest on ilmunud arvukalt sookultuurialaseid teaduslikke töid.

Valter Kivi (12.07.1902-23.09.1987). Kv 8, 708.

Sündinud Punna talus, Sõmerpalu vallas, Võrumaal. Lõpetas Võru Poeglaste Reaalgümnaasiumi (1921), seejärel astus TRÜsse põllumajandusteaduskonda, mille lõpetas 1931ndal aastal agronoomina. 1923ndal aastal oli välispraktikal Soomes. Olnud Räpina Põllumajandusgümnaasiumi õpetaja, seejärel töötanud Vodjal, Arknal, Vaekülas ja lõpuks Antslas. Oli seega mitmete põllumajanduslike õppeasutuste juhataja, lisaks linakasvatuse spetsialist. Teeneline agronoom.

Väino Leok (28.03.1939-25.07.2007). Kv 2, 212.

Sündinud Sõmerpalu vallas, Võrumaal. Veemootorisportlane ja sporditegelane. Pani aluse Sõmerpalu motoklubile (1965) ning lõi nn Leokite mootorisportlaste dünastia, kus tema pojad ja pojapojad jõudsid rahvusvahelisele kõrgele tasemele. Omab Valgetähe V klassi teenetemärki (2003) ning Võrumaa aasta isa tiitlit (2006). Sõmerpalu valla aukodanik postuumselt (2008).

C. Koolijuhid ja õpetajad.

a. Koolijuhid.

- **Allu Ots** (15.06.1896-18.04.1965). Kv 8, 847. Osulas jm direktor.
- **Elfriede Kostabi (Eisen)** (19.03.1898-07.01.1986). Kv 8, 789. Koolijuhataja. Õpetaja.
- **Vaike Kähr** (21.05.1928-22.01.2011). Kv 2, 168. Direktor Kurenurmes.
- **Kalju Kongo** (28.09.1921-09.07.1987). Kv 3, 300. Direktor Kärgulas. Kodu-uuriija.
- **Asta Meister** (31.10.1931-05.05.2012). Kv 4, 477. Direktor Kõrvekülas.
- **Vambola Kongo** (27.03.1926-18.05.1991). Kv 3, 300. Direktor Sõmerpalus.

Allu Ots

Vaike Kähr

Kalju Kongo

b. Õpetajad.

- **Varõssõ Jaan Kelp** (04.09.1767-31.12.1812). Koolmeister.
- **Peeter Allapuu** (07.09.1802-22.05.1882). Koolmeister.
- **Karl Kinna** (06.05.1842-28.11.1890). Kv 3, 278. Koolmeister.
- **Karl Mossin** (25.11.1844-05.09.1895). Kv 2, 222. Koolmeister.
- **Kristjan Roosbaum** (29.06.1856-28.08.1929). Kv 8, 700. Koolmeister.
- **Helve Hellisto (Simmul)**. Kooliõpetaja.
- **Jakob Paap** (27.05.1860-07.02.1920). Kooliõpetaja. Töötanud ka Peterburi kubermangus. Sõmerpalu Põllumeeste Seltsi asutaja ja esimees.
- **Juhan Treufeld** (23.10.1862-12.08.1889). Koolmeister.
- **Rihhard Iher** (01.04.1910-03.08.1980). Kv 4, 394. Õpetaja. Koori- ja näitejuht. Kirjanik.
- **Aimi-Koidula Kostabi** (20.12.1932-21.03.1996). Kv 8, 708 B. Õpetaja.
- **Leonhard Pöder** (08.03.1908-07.01.1981). Kv 7, 680. Õpetaja
- **Ellen Muru** (01.07.1931-22.01.1999). Kv 8, 798. Õpetaja Kärgulas.

- **Hans Veedler** (25.06.1923-21.02.1961). Kv 2, 212. Õpetaja Osulas.
- **Tegla Veedler (Leok)** (22.07.1927-25.06.1991). Kv 2, 212. Õpetaja Osulas.
- **Viive Ansi (Oja)** (12.11.1932-09.11.1986). Õpetaja Osulas.
- **Gustav Haller** (29.10.1949-14.04.2008). Kv 4, 462. Õpetaja.

Jakob Paap Rihhard Iher Elfriede Kostabi Aimi-Koidula Kostabi

D. Põllumajanduse alal töötajad.

a. Majandijuhid ja uurimisasutuste töötajad.

- **Jaan Reiman** (02.01.1925-28.11.2021). Kv 4, 430. Kolhoosiesimees.
- **Ilmar Mändmets** (05.05.1932-21.02.2010). Kv 2, 138. Lõpetanud EPA (1962). Töötanud zootehnikuna ning teadusliku uurimisasutuse direktorina. Põllumajanduskandidaat (1971).
- **Vambola Vilson** (17.10.1929-09.06.2014). Kv 3, 231. Veterinaariakandidaat. Teeneline veterinaararst. Samal hauptplatsil tema ema Jenny, isa Gottfried ja abikaasa Agnes.
- **Linda Viljasoo** (19.06.1910-01.04.1991). Kv 5, 510. Eesti botaanik. Õppis TRÜ põllumajandusteaduskonnas ja Eesti Põllumajanduse Akadeemias, mille lõpetas agronoomina. Töötas mitmes uurimisasutuses, sh Zooloogia ja Botaanika Instituudis teadurina.

Jaan Reiman

Vambola Vilson

b. Talunikud ja põllumajandustöötajad.

- **Peeter Rätsep** (04.03.1864-17.08.1944). Kv 2, 132. Talunik. Kirjanik Endel Loide isa.
- **Daniel Tint** (22.04.1856-02.04.1929). Kv 8, 763. Taluperemees.
- **Hindrik Murro** (05.09.1841-03.06.1925). Willemi talu peremees.
- **Mihkel Uder** (19.03.1853-08.08.1933. Kv 7, 644. Sõjaväelase August Richard Uderi isa.
- **Kustav Matteus** (15.03.1868-21.06.1948). Kv 2, 188. Talunik. EW sõjaväelase kapten Erich Matteuse isa.
- **Arthur Leok** (31.08.1903-02.07.1977). Kv 2, 212. Talunik Paadi talus. Sportlase ja sporditegelase Väino Leoki isa.
- **Gustav Raudsepp** (19.06.1882-23.02.1935). Kv 3, 309. Kodu-uuriija. Kirjutas luuletusi. Suri soolevähki. Emeriitprofessor Vambola Raudsepa vanaisa.
- **Hindrik Eisen** (28.04.1859-02.02.1932). Kv 8, 789. Talunik. Pedagoog Elfriede Kostabi isa.
- **August Abel** (20.04.1878-12.06.1962). Kv 4, 453. Talunik. Suusataja ja suusatreener Herbert Abeli isa.
- **August Kangro** (24.05.1892-19.01.1954). Kv 6, 541. Talunik.
- **Kadri Raudsepp (Kingu)** (12.11.1878-25.01.1916). Kv 3, 309. Taluperenaine.
- **Kustav Muru** (22.07.1884-16.02.1975). Kv 3, 253. Talunik. Represseeritud (5 aastat Tjumeni oblastis).
- **Peeter Kinna** (16.10.1868-24.05.1951). Kv 3, 292. Talunik.
- **Elisabeth Veisver** (28.04.1889-09.05.1973). Kv 4, 384. Talunik.
- **Karl Leok** (16.04.1892-26.05.1967). Kv 4, 387. Invaliid. Kodu-uuriija.
- **Karl Raag** (05.12.1898-14.06.1969). Kv 2, 112. Talunik. Omavalitsustegelane (külavanem).
- **Viktor Ermel** (30.08.1883-22.12.1969). Kv 8, 767. Talunik.
- **Feliks Potter** (09.01.1893-02.11.1962). Kv 4, 377. Talunik.
- **El-Aliide Raudsepp (Solom)** (11.04.1896-16.04.1983). Kv 4, 420. Taluperenaine.
- **Bernhard-Gustav Reimann** (03.04.1900-22.05.1999). Talunik. Osales Vabadussõjas. Repsesseeritud. Sõmerpalu valla aukodanik.
- **August Saia** (17.05.1879-07.01.1969). Kv 3, 243. Talunik.
- **Johannes Heeska** (17.06.1910-07.06.1991). Kv 3, 316. Talunik. Metsavend. Organiseeris 01.12.1948ndal aastal koos 7 metsavennaga rongiröövi Kurenurme Sõmerpalu vahel. Arreteeriti 29.03.1953. Vabanes vanglast 09.12.1971.

- **Virve Täht** (18.04.1932-17.09.2013). Agronoom. Jutlustaja Urvaste koguduses.
- **Heikki Raudsepp** (29.05.1960-24.10.2016). Kv 7, 642. Tehnik-mehhanisaator.
- **Edgar Mekk** (08.07.1925-12.06.2000). Kv 1, 5. Traktorist. Ametiühingute gelane.
- **Elvi Stalde** (03.09.1934-29.01.1992). Kv 2, 99. Ökonomist.

Hindrek Murro

Gustav Raudsepp

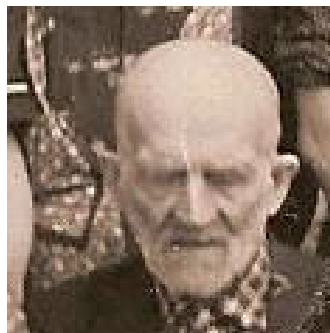
Gustav Muru

Viktor Ermel

Karl Leok

August Saia

c. Mehaanikud. Mehhanisaatorid.

- **Herman Raag** (03.11.1921-15.04.1993). Kv 3, 238. Tehnik. Mehhanisaator.
- **Rudolf Hütt** (23.05.1921.-15.02.1983). Kv 1, 21. Mehhanisaator.
- **Albert Raudsepp** (24.12.1922-06.07.1981). Kv 7, 642. Mehhanisaator. Represseeritud. Üle 7 aasta Vorkuta surmalaagris.
- **Helmut Reedi** (15.06.1924-02.02.2005). Kv 1, 22. Mehhanisaator.
- **Einart Raudsep** (30.07.1934-26.05.2019). Kv 3, 309. Tehnik. Mehhanisaator.
- **Jaan Raudsep** (25.01.1936-23.12.1993). Kv 3, 309. Mehhanisaator-autojuht.
- **Feliks Sööt** (05.05.1931-07.01.2007). Kv 1, 13. Mehhanisaator.

- **Neeme Stalde** (03.08.1936-06.12.2000). Kv 2, 99. Mehhanisaator.

Albert Raudsepp Einart Raudsep Feliks Sööt Jaan Raudsep

E. Raudteelased.

- **Johannes Rõõmus** (29.03.1915-21.01.1995). Kv 4, 384. Raudteelane. Jaamaülem. Abikaasa Amanda seltsitegelane (käsitöö, õmblemine).
- **Albert Riivik** (18.02.1904-01.08.1989). Kv 7, 601. Raudteelane.
- **Salme Roest** (14.03.1913-08.07.1999). Kv 7, 601. Raudteelane.

F. Metsanduse alal töötajad.

- **Jakob Pettai** (25.07.1932-01.01.1994). Kv 2, 190. Metsaülem.
- **Ustav Haller** (04.02.1915-16.10.1981). Kv1, 17. Metsaülem.
- **August Pruus** (27.10.1890-13.10.1956). Kv 9, 866. Metsavaht.
- **Karl Turvas** (20.04.1915-26.03.2005). Kv 3, 250. Metsvaht.

August Pruus Karl Turvas

G. Kultuuritegelased.

- **Helmut Kostabi** (20.02.1933-16.07.2014). Kv 8, 708 B. Eesti muusikapedagoog, pilliõpetaja, koori- ja orkestridirigent. Osula kooli õpetaja.

- **Aksel Ermel** (21.05.1931-23.01.2003). Kultuuritegelane (Kurenurmes, Võrus, Tallinnas ja mujal). Sündinud Hännike külas. Tuhastatud. Tuhk Läänemeres.
- **Otto Johannes Osula** (11.07.1920-21.09.1993). Kv 7, 660. Represseeritud, viibis 9 aastat Vorkuta surmalaagris. (Tema isa Hugo represseeritud, suri Tobolskis 07.10.1947. Osulas samale hauaplatsile maetud Otto ema Helene ja õde Ottilie-Alviine). Oli puhkpillimuusika edendaja /Virumaal/. Dirigent.
- **Valter Puura** (25.09.1922-12.02.2007). Kv 3, 301. Töövõtja. Pillimees. Ooperilaulja Väino Puura isa.
- **Feliks Tamra** (19.02.1924-12.08.1967). Kv 5, 507. Kultuuritegelane. Hukkus liiklusõnnetuses.
- **August Nummert** (09.03.1892-27.10.1991). Kv 4, 357. Kunstnik Siiri Nummert isa. Oskustööline. Tartus Pauluse koguduse orkestrant.

Helmut Kostabi

Aksel Ermel

Otto Johannes Osula

August Nummert

H. Eesti sõjaväelased.

- **Erich Johannes Matteus** (08.11.1903-08.07.1985). Kv 2, 188. Eesti sõjaväelane, kapten. Kotkaristi V klassi teenetemärk (1940). Represseeritud (arreteeriti 22.10.1945, otsus 10 aastat vangistust. Viibis Karagandas).
- **August Richard Uder** (23.05.1885-02.01.1977). Eesti sõjaväelane. Osales Vabadussõjas. Kompaniiülem. Eesti Vabadusristi kavaler II/3. Suri Californias.
- **Ludwig Kostabi** (19.06.1897-17.12.1922). KV 8, 789. Eesti sõjaväelane. Suri tiisikusse.

Erich Matteus

August Uder

Ludvig Kostabi

I. Töötajad mitmelt erialalt.

- **Aleksander Toom** (02.11.1888-23.07.1977). Kv 8, 767. Postiametnik Liivimaa kubermangus ja Võru maakonnas.
- **Karl Tint** (12.12.1887-06.06.1910). Ametnik (kirjutaja) Venemaal.
- **Richard Matteus** (16.11.1885-05.11.1968).Kv 8, 711. Seltsi- ja ühistegevuse tegelane. Töötas Osula Võitööstuses. Kaitseliitlane.
- **Hilda Iher** (23.02.1916-16.08.1989). Kv 4, 394. Kodu-uuriija.
- **Feliks Kähr** (01.01.1927-24.11.2014). Kv 2, 168. Kultuuritegelane. Pillimees.
- **Avo Toom** (24.07.1941-04.03.1999). Kv 7, 683. Meremees. Tüürimees.
- **Richard Lilover** (08.09.1883-...). Kv 3, 306. Ehitusmeister. Agraarökonoomik, teaduste kandidaat dotsent Leo Liloveri isa.
- **Väino Puusepp** (20.05.1943-08.07.2010). Kv 3, 279. Töövõtja. Omavalitsusjuhi Kalmer Puusepa isa.
- **Kaljo Torop (Torrop)** (04.02.1918-12.12.1973). Suurtaluniku Aivar Rosenbergi isa.
- **Eve Kelp** (22.12.1936-25.10.2021). Kv 4, 435. Kaubandustöötaja.
- **Sangar Tigane** (24.08.1942-01.05.2016). Kv 1, 3. Fotograaf. Disainer.

Aleksander Toom

Karl Tint

Avo Toom

Kaljo Torop

Sangar Tigane

J. Omavalitsustegelased.

- **Richard Samarüütel** (17.08.1892-21.04.1942). Talunik. EW Sõmerpalu vallavanem. Hukati Sverdlovskis.
- **Otto Tint** (03.03.1901-12.02.1945). Kv 8, 753. EW Sõmerpalu vallavanem. Võru põllumeeste konvendi liige. Kaitseliitlane. Metsavend. Hukati NKVD poolt.
- **Selma Vänter** (19.10.1894-13.03.1946). Kv 9, 913. ENSV Sõmerpalu valla Täitevkomitee esimees. Hukati metsavendade poolt.
- **August Hõim** (05.12.1914-02.08.1941). Kv 3, 272. ENSV Sõmerpalu valla Täitevkomitee sekretär. Aktiivne kommunist. Hukati augustis 1941.a.
- **Aleksander Pettai** (03.09.1915-13.03.1946). Kv 9, 897. ENSV Sõmerpalu valla varumisagent. Hukati metsavendade poolt.
- **Olev Raudsepp** (05.11.1919-01.12.1999). Kv 4, 420. ENSV Sõmerpalu valla TK esimehe asetäitja põllumajanduse alal.
- **Voldemar Valusk** (13.02.1923-04.11.1979). Kv 4, 427. Partorg.
- **Virve Toom** (03.07.1939-22.04.1999). Kv 3, 683. Vallasekretär.

Richard Samarüütel

Otto Tint

Selma Vänter

Aleksander Pettai

Okupatsioonide ohvrid.

13. märtsil 1946ndal aastal ründasid metsavennad Avo Pruusi juhtimisel Sõmerpalu valla täitevkomiteed ja hoidsid terve päeva Osulat oma käes. Hukkus kokku 13 inimest.

- **Emilie Rosse** (13.12.1905-13.03.1946). Kv 8, 856.
- **Heimi Rosse** (05.07.1928-13.03.1946). Kv 8, 856.
- **Hans Rosse** (28.09.1929-13.03. 1946). Kv 8, 856.
- **Harri Rosse** (01.01.1931-13.03.1946). Kv 8, 856.
- **Aliide Roots** (30.05.1896-13.03.1946). Kv 8, 856.
- **Eduard Roots** (06.07.1900-13.03.1946). Kv 8, 856.
- **Helju Roots** (...-13.03.1946). Kv 8, 856.
- **Lembit Leevold** (04.01.1927-13.03.1946). Kv 9, 864.
- **Aliide Leevold** (04.08.1898-13.03.1946). Kv 9, 864.
- **Sulev Kallas** (07.08.1907-13.03.1946). Kv 1, 75.
- **Virve Adel** (...-13.03.1946). Kv 9, 919.
- **Aleksander Pettai** (03.09.1915-13.03.1946). Kv 9, 897.
- **Selma Vänter** (19.10.1894-13.03.1946). Kv 9, 913.

Arveteõiendamised kestsid ka hiljem.

Olga Kets (02.02.1902-26.08.1946). Kv 6, 571. Metsavendade poolt tapetud koos tütreaga. **Aliide Kets** (22.09.1925-23.08.1946). Kv 6, 571. Metsavendade poolt tapetud koos emaga. **Aleksander Leevold** (07.07.1894-24.08.1946). Kv 9, 864.

Hella Mäeoja (16.08.1927-02.12.1945). Kv 2, 208. Hukkus peol hävituspataljoni meeste ja metsavendade vahelises tulevahetuses.

Aktiivsed kommunistid.

- **Peeter Petree (Pedrae)** (05.07.1882-16.12.1946). 1.detsembri 1924.a. relvastatud riigipöördekatse korraldajad mõisteti pikaks ajaks vangi. Petree vabanes ennetähtaegselt. Hiljem aktiivne EKP tegelane. Enesetapp.
- **Herman Vilson** (01.01.1905-13.07.1941). ENSV Sõmerpalu valla Täitevkomitee esimees. Aktiivne kommunist. Hukati 13. juulil 1941.aastal.

- **Karl Vaab** (17.02.1900-21.03.1977). Kv 2, 190. Võru 5. Kommunistliku Kütipolgu veteran.

Peeter Petree

Herman Vilson

Karl Vaab

Paljulapselised emad.

- **Ann Kaitsa (Roht)** (19.04.1849-27.02.1927). Kv 8, 752.
Perekonnas 11 last.
- **Anna Marie Piho (Pihu)** (10.02.1877-27.06.1954). Kv 8, 786.
Perekonnas 11 last.
- **Liiso Murro (Kinna)** (24.07.1839-23.11.1918). Kv 3, 253.
Perekonnas 10 last.
- **Marie Puusepp** (25.03.1866-16.02.1948). Kv 3, 288.
Perekonnas 9 last.
- **Ann Matteus (Märitz)** (17.12.1870-26.05.1941). Kv 2, 188.
Perekonnas 9 last.
- **Liso/Liisu Ossul (Tunas)** (11.04.1868- 04.03.1959). Kv 8, 695.
Perekonnas 8 last.
- **Olga Ermel (Seen)** (10.09.1886-07.06.1961). Kv 5, 522.
Perekonnas 7 last.
- **Hedvig Veski** (10.01.1882-09.04.1972). Kv 3, 350. Perekonnas 6 last.

Ann Kaitsa

Liiso Murro

Liso Ossul

Hedvig Veski

Pikaealised.

- **Liiso Skiller (Matteus)** (09.02.1862-18.05.1967). Kv 7, 678.
- **Bernhard-Gustav Reimann** (03.04.1900-22.05.1999).
- **Arnold Matteus** (05.03.1901-25.12.1998). Kv 2, 188.
- **Emilie Potter** (23.02.1895-03.04.1992). Kv 4, 377.
- **Miina Ossul (Saia)**. (22.08.1860-29.02.1952). Kv 7, 641.

Heimtali sakslased.

Aastatel 1911-1912 tekkis Volõõniast Peetri, Lilli-Anne ja Mustja karjamõisatesse sakslastest ümberasujate nn Heimtali sakslaste väike asundus. Osula kalmistu ühte osasse ongi neid maetud, sh **Michael Missal, Rudolf Arndt jt. Regina Hildegard Lau (Etge)** (19.06.1929-30.06.2016). Kv 6, 531, aitas 1990ndatel Heimtali kirikuelu taaselustada.

Täname kõiki, kes aitasid kaasa selle väikse mälestustevihiku koostamisele. Eriline tänu **Üllar Salumetsale** (idee autor), **Heljo Saarele, Aigar Alaniidule, Endla Allasele, Priit Raudsepale, Johannes Toomele, Merike Nummertile** jt koduloo huvilistele.

Sündmused.

- **1883** - rajatakse Osula kalmistu Prassipallu.
- **1883 29 detsember** - maeti surnuaiale üks esimesi lahkunuid, so **Mihkel Tilger** (01.11.1812-29.12.1883).
- **1921 9 november** - suri Vanemuise teatri primadonna **Elisabeth (Kaitsa) Eisen**.
- **1923** - hakati ehitama Osulas uut koolimaja.
- **1933** - tähistati kalmistu 50ndat toimimise aastapäeva.
- **1938 31 märts** - suri professor **Evald Maltenek**.
- **1941 14 juuni** - massiline küüditamine Balti riikidest.
- **1946 13 märts** - metsavennad hõivasid Osula.
- **1946 1 aprill** - toimus Määritsa talu lahing metsavendade ja NKVD väeosa vahel.
- **1949 25 märts** - Suurküüditamine.
- **1965** - loodi Sõmerpalu Motosektsioon Väino Leoki eestvedamisel.
- **1995 5 august** - tähistati Osula Põhikooli 230 aasta juubelit. Paigaldati mälestuskivi.
- **1997 19 märts** - tunnistatakse Osula kalmistu kultuurimälestiseks.

- 1990ndate lõpuaastad - valmis kalmistule autotee, mis asfalteeriti 2017ndal aastal. Varem kanti kirst kätel kõrgendikule üles.
- 2007 25 juuli - suri mootorisportlane ja treener Väino Leok.
- 2010 21. jaanuar - suri Ilmar Mändmets, TU direktor, Põllumajanduskandidaat.
- 2013 - valmis kalmistu välikantsel.
- 2018 - valmis omapärane metalltrepp kalmistule tõusmiseks.
- 2020 - rajati kalmistule veesüsteem.
- 2021 - toodi maakaabliga kabelisse elekter.

Kasutatud allikad.

- Sõmmõrpalu vallakoolid. Osula kool. Koostaja Heljo Saar. 2012, 456 lk.
- Enn Tarvel. Eesti rahva lugu. Varrak. 2018, 400 lk.
- Eesti Vabadusristi kavaleride hauad Eestimaa kalmistutel. Eesti Vabadusvõitlejate Liit. Tartu, 2017, 68 lk.
- Kommunismi kuriteod Eestis. Raamat 8/1. Koostanud Leo Õunapuu. Tallinn, 2010.
- Herbert Lindmäe. Suvesõda Võrumaal 1941.OÜ Greif, 2012, 623 lk.
- Leokid & Sõmerpalu motoklubi 1968-2013. Aivar Leoki mälestused.Widereklaam.com. 2013.
- Sõmerpalu vald. Fotode ja tekstide kogumik. Koostanud Maarika Rosenberg, Maido Jaason, Heljo Saar ja Maia Mürsepp. Täht, 2001.
- Kolm metsavenda jõudsid 65 aastat hiljem pühitsetud mulda. Koit 01.11.2011.
- Teatmeteosed, ENE, EE jt. Vikipeedia. Otsingumootorid internetis. Geni.
- Isikute isiklikud arhiivid, sh fotod, kommentaarid vms.

Reunions at Osula Cemetery.

Summary

The study gives an overview of the persons buried in the cemetery according to the historical changes in Estonia. The study provides the necessary information for local historians and those interested in genealogy. The study is of a popular scientific nature.

I. Pildigalerii.

Evald Maltenek

Elisabeth Eisen

Rihhard Iher

Väino Leok

Rosalie Maltenek

Karl Maltenek

Aleksander Toom

Gustav Raudsepp

Viktor Ermel

Einart Raudsep

Aksel Ermel

Avo Toom

Karl Leok

Jaan Raudsep

Heikki Raudsepp

Peeter Petree

Olev Raudsepp

Kadri Raudsepp

Ann Kaitsa

Hedvig Veski

Albert Anton Simm

Feliks Sööt

Hindrik Eisen

Otto Tint

Ludwig Kostabi

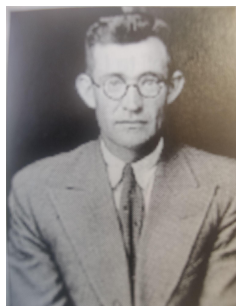
Albert Raudsepp

Helmut Kostabi

Vambola Vilson

Allu Ots

Arnold Matteus

Julius Horn

Osvald Tattrik

Jenny Vilson

Agnes Vilson

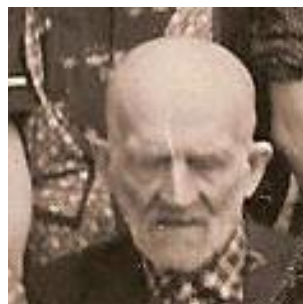
Gottfried Vilson

Marta Määrits

Liina Sillamaa

August Saia

Vaike Kähr

Kalju Kongo

Otto Osula

Gustav Muru

Otilie Osula

Robert Heeska

Helene Osula

Hugo Osula

Karl Vaab

Miina Ossul

Richard Samarüütel

August Nummert

Kaljo Torop

Erich Matteus

August Uder

Sangar Tigane

Amanda Rõõmus

Kustav Matteus

Hella Mäeoja

Aleksander Pettai

August Pruus

Hindrik Murro

Liiso Murro

Daniel Tint

Karl Tint

II.Sambad ja hauaplatsid.

Osula Vabadussammas

Osula kalmistul metsavennad-vabadusvõitlejad

Perekond Maltenek

Helmut ja Aimi-Koidula Kostabi

Rihhard ja Koidula Iher

Tegla ja Hans Veedler

Peeter Rätsepa rahula

Perekond Roosbaum

Vennad August ja Karli Piho'd

Maria ja Vambola Kongo

Perekond Eisen

Agnes ja Vambola Vilson

Eha ja Kalju Kongo

Einart Raudsepp

Väino Puusepp

Perekond Kinna

Perekond Uder

Linda Viljasoo

Heino Veski

Peeter Petree hauamonument

Kadri ja Gustav Raudsepp

Richard Potter

August Pihooja

Auleid Simmul

Väino Leok

August Kala

Valter ja Alli Puura

Allu ja Koidula Ots

Perekond Rõõmus

Perekond Veske

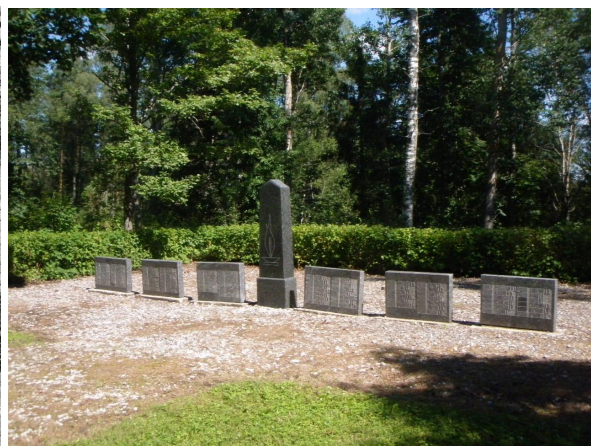
Rossede hauaplats.

Voldemar ja Agnes Valusk

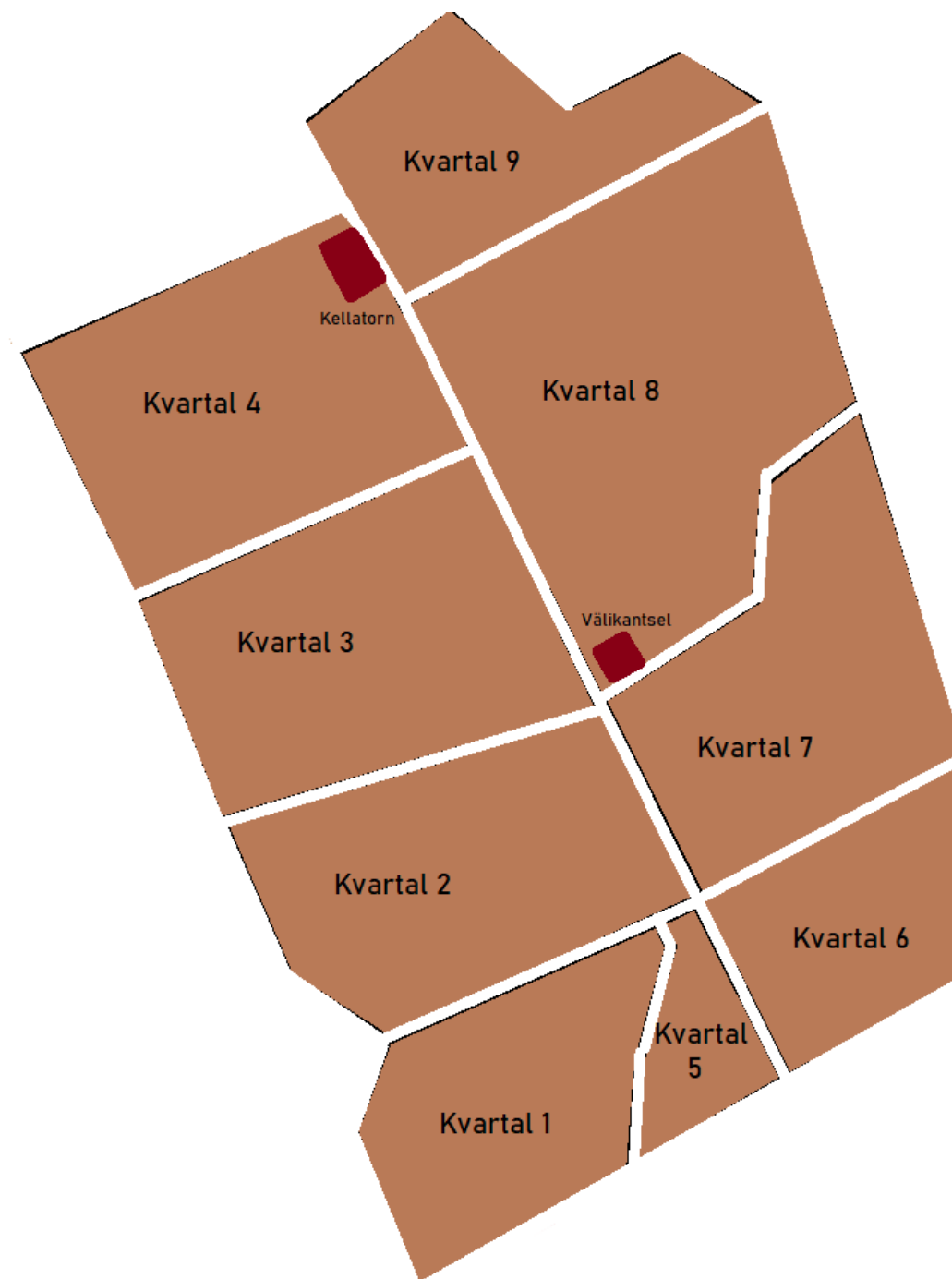

1945...1946 aastal mõrvatute kalmud

II maailmasõjas hukkunute ühishaud

III. Osula kalmistu kaart.

Kalmistu kuulub Võru valla haldusalasse. Kalmistuvaht Aigar Alaniit.

On vaja jääda alles, püsida iseendana kiiresti muutuvast maailmas, et eesti rahva lugu läheks edasi. Kohaneda muutuva keskkonnaga ja inimestega ning hoida sealjuures alles esivanemate vanad ja õigeks osutunud aated - usu iseendasse, tasakaalukuse, virguse, üksmeele, koostöötahte ja ühise vastutustunde. Selleks jätkub eesti rahval aru ja visadust, südant ja jõudu.

Enn Tarvel

